

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS. DOBLE PREU

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

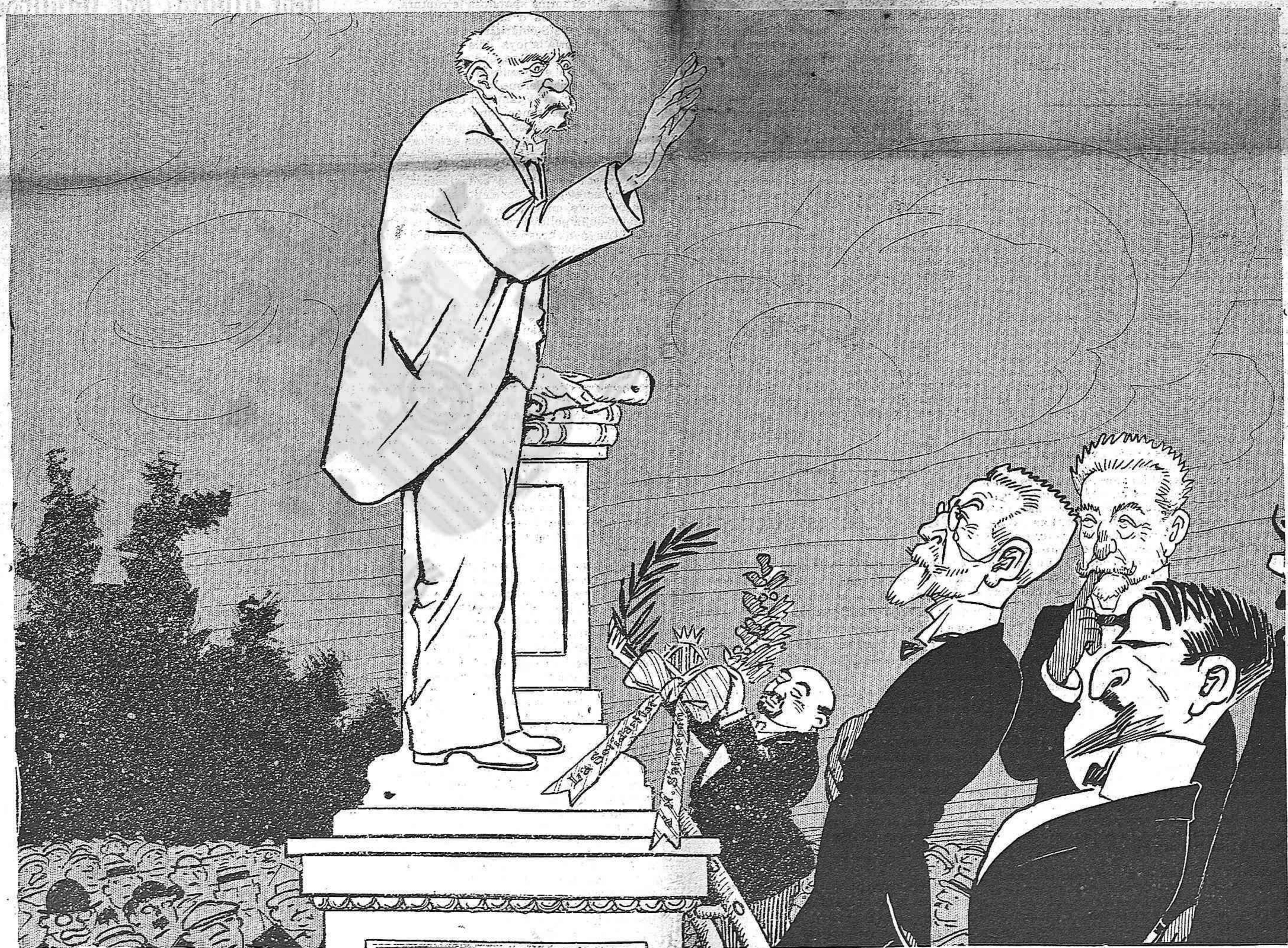
ANTONI LOPEZ, EDITOR

(Antiga casa L. López Bernagossí)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MÍS, NUM. 20, BOTIGA
BARCELONA

JOAN CABALLE Y GOYENEGO

ANIVERSARI

—Permeteume que no vos l' accepti...

Aquest número ha passat per la censura gubernativa.

POBBRE senyor Moret!.. Pocas vegades com avuy s'ha haurá trobat el quefe del partit que, per dirse alguna cosa, s'dí lliberal, en situació més difícil.

Al fi y al cap monárquich y portador d'una bandera qual principal lema es *Avans que tot, l'ordre*, l'home va donar paraula à n'en Maura de que mentrens duressin las actuals circumstancies ni obriria boca ni li suscitaria dificultat de cap mena.

Pero com que 'ls seus soldats no pensan ni poden pensar com ell, —deixeuvs de trentadós mesos de cessantia!— al veure que s'ofereixen ocasions pera quebrantar al Gobern y ferlo anar potser de bigots y don Segimon no las aprofita, els dimonis se 'ls emportan y indignats se preguntan: —Pero qué fa aquest home?.. Aixó es dirigir un partit ó es matar lentament una forsa política?.. Per què no parla don Segis?.. Per què no 's mou?.. Per què no fa valer la seva influencia y la que li donan las numerosas masses que incondicionalment el segueixen?..

Incondicionalment... sempre que en Moret prengui el camí de la cuya. Perque pels liberals no hi ha més que aquest ideal y aquest programa: El presupost.

Per xó la gent, al sentirlos, ab tan cómica serietat, parlar de la patria, dels errors del Gobern, de les negrures de la situació, riu, riu com una benaventurada... y passa tranquilament á un altre assumptu, sense donar ás las lamentacions moretistas més importancia de la que tenen.

Perque, el país ho sab y aixó fa que 'l clam de la treta de don Segis no tingui eco: al partit titulat liberal aquestas coses qu'ell d'u estimar tan bojament li importan un pito. [El poder, el poder, el poder!.. Aixó es lo túnich que l'excita y l'fa moure.

Y com que la nació sab de sobra que si ara aném malament no aniriam millor si 'ls moretistas manessin y està arxiconvensut de que les seves jermiadas, possat al candeler, s' tornarián cants de gloria y se 'ls sentiria dir qu' es blanch lo que ara suposan qu' es negre, ni fa 'l menor cas dels seus moviments, ni creu en las seves amenassas, ni escolta las seves protestas.

—Liberals... conservadors... Conservadors... liberals—dú—. Els mateixos gossos ab diferents collars... La mateixa comedia ab uns altres cómichs...

PIF-PAF

L'Aniversari

Jo acabava d'arribar a Barcelona. En companyia d'un coral amic, passava unes delitoses hores en una alegre casa de camp. Respirava, en l'aire de l'horta abundosa, el meiteix halè de la meua Catalunya, desacostumada per mi. I amb aquella halena rural se barrejava, venint de tramontana, la bavor de la gran ciutat qui batava als encontros.

Un matí, sota un cel tempestuós, en el petit clos d'un jardí domèstic, l'amic me diqué: me sembla qu'aviat podré, desgraciadament, escriure l'article necrològic d'en Salmerón.—Oh!, vaig respondre-li. Crec que l'emoció del moment no'm deixaria vessar en les paraules tota la necessaria eloquència.—I l'amic: doncs bé, volia preparar-vos, perquè sabia el sentiment qu'això havia de produir-vos. En Salmerón es mort!

En Salmerón es mort! Sento encara l'impressió de la frase crudel. Aleshores degué pujar-me al rostre, am la palidesa de la commoció, l'imatge d'una època de Catalunya que finia. Allà enfora, el cadavre desfilava; desfilava entre l'acclamation de la ciutat catalana a l'home representatiu en qui moria una volta més la causa nostra, en qui sofriem mort tots nosaltres. Ploma en mà, jo divagava a la cerca de les paraules precises, i el pervenir incert s'esfumava al davant meu emboriant me els conceptes i els judicis. Quina era, en resum i en bloc, l'obra d'aquell varó qui despareixia? Era l'acoblatament nuclear d'una terra i uns homes pera fer efectiva i pràctica en aquest recó espanyol la llibertat. Era una experiència de cultura, una irradiació exemplar de sentit polític, una revolució pacífica i noble. I en Salmerón, com el lligam d'un feix de sagetes, mantenía la cohesió de les forces divergentes, feia confluir en una empresa de positiu renovellament les disperses i enemigues declamacions. Colocat al cim de la piràmide on cada cara era una coloració política personal i típica inclinada ocasionalment a l'únic i comunal fi representat p'el vèrtex, en Salmerón exercia de punt de mira, per la seu altesa espiritual incontrastada, per la seu excelència triplé de voluntat, sentiment i d'intelecte.

Un any en passat... Què resta de l'obra? Oh, ciutadans, veieu-ho! Jo no ho comentaré encara. Però l'eloquència de les coses, planant sobre nosaltres, parla en el silenci tètric d'aquests dies. ¿No la sentiu? ¿No hi ha un retruc d'emoció de silenci en els vostres cors?

La Solidaritat Catalana, conjunció o encoblamet de forces contraries, tenia, en el capdillatge d'en Salmerón, una virtualitat o secreta energia qu'encaixava ningú ha formulada precisament. I era aqueta: en Salmerón, home essencial d'oposició, no podía mai corrompre's per una colaboració indirecta i contubernial amb els governs dinàstics. No entraria mai en cap combinació d'habilisme, en cap formulació dissimulada de *do ut des* amb els gabinetes monàrquics. No vendria cap llibertat pública, cap element de democracia, a canvi de dubtozes conces-

sions *autonomoides*. I per aqueixa pureza de doctrina i conducta, la Solidaritat, en mans d'ell, seria el baluard d'una serietat ètica on trobessin un model les polítiques. Entaularia davant els governs el plet català, i no prometria, en canvi, altra cosa, qu'una serena, franca i forta adhesió a l'avenç d'Espanya enversa la progressiva llibertat...

Ah, amics meus! El nom prestigiós d'en Salmerón, per esser castellà, es dir, per representar nadiuant l'espanyolisme i l'ortodoxia política del nostre moviment, tenia una força més sobre la força radicant en la propia excelsitud intrínseca del personatge. I bé: mort ell, un altre nom no català (mal gràc l'origen catalanes), el nom d'en Maura, va erigir-se en nucli concentrador per les dretes solidàries, i, de fet, una nova solidaritat, rival de l'antiga, va erigir-se: la solidaritat Maura-Cambó, la solidaritat qui ajuntava per comunitat nadiua mal dissimulada, els homes de reacció espanyola i els homes de reacció catalana; i si els primers deposaven la vella retòrica unitarista en obsequi a la formació indubtable d'un partit retrograda català, els segons deposaven la vella retòrica patriota catalana, vagament revolucionaria, en obsequi a la formació d'una Catalunya ont ells, per l'imperi de les reformes antidemócrates, serien els arbitres i senyors...

La Solidaritat es avui desfeta. Jo crec qu'una altra Solidaritat, més fructifera, més natural, més isòcrona amb Europa, se formarà. Jo prometo ben aviat ajuntar-hi totes les meues forces. No oblidem que la gloriosa França contemporània es nascuda d'una solidaritat així, d'un bloc així. No oblidem que nosaltres, homes de Catalunya i de Llibertat, varem solidarizar-nos perquè creguérem que la primera perillava. ¿I no ens unirem ara que perilla evidentment la segona? ¿No farem, més qu'una solidaritat catalana i catalanissima, una solidaritat espanyola i espanyollesima, una solidaritat humana i humanissima, una conjunció per la Llibertat, qu'es cosa catalana i espanyola i universal?

Sento retrunyir dins mi meteix el sò de la paraula *Llibertat* tal com vaig pronunciar-la a un brindis meu, en nit memorable pera mi. I l'ambient de les coses, i el trascorrer de l'aire, i el passar impalpable de les idees comuniquen a la vibració de l'estrofa un no sé qu' superior a la pobre paraula meua qui va formular-la.

No, amics meus; jo no firmaria les paraules del diputat Caballé contra l'acció solidaria. La Solidaritat va esser un moment airós; i si ha estat infructuosa en apariència, culpi's als qui varen creure qu'ella podria donar més de lo que li era permès en virtut de les coses. La Solidaritat era un acte de vida, una afirmació, una *teatralitat*. Basta i sobre la desfilada del 20 de maig pera declarar memorable i gloriosa la conjunció. Conjunció temporal i transitoria, com a tal solidaritat d'enemigues tendencies. I com a transitoria i temporal, mor avui perquè la marxa del temps aixís ho imposa. Tinguerem rá quan varem establir-la; n'hem tinguda mantenint-la fins ara; ne tenim avui al rompre-la definitivament; ne tindrem demà si el temps torna a portar-ne la necessitat momentània. El planx per la conducta passada demostrarà incapacitat o mal precedent per la conducta futura. No ens hem de plànyer. Hem d'obrar, aprofitant la lliçó de les coses. Personalment, en aquesta hora de rendició de comptes, vaig a dir-vos que no recordo una sola pàgina meua de la que tinga d'arrepentir-me, escrita am motiu de la Solidaritat.

I a vés, ombla de l'ilustre desaparegut; a vós, home qui ajuntareu entorn vostra, com un patriarca, al sò miraculs de la vostra veu l'estol solidari, i vegereu acalar-se gloriosament davant vós les banderes; a vós, poeta de pobles; a vós, qui sabréu posar el vostre cor a l'hora del temps i de la terra; a vós, batejat d'injuries qui enobleixen com a distincions, salutad d'apòstrofes clamatoris; a vós, qui alcàeu l'ànima de les multituds com un ostensori i movieu am la paraula la batalla del pensament i estremeu de divina vibració la tribuna; a vós pugi avui el cor català, com a cercant en vós un reconfort en els dies penosos i un *surgsum qui* prepari els dies de plenitud i de glòria.

GABRIEL ALOMÀE

Dels passats successos

APROBADA pel Gobern la sentència dictada pel Consell de guerra celebrat días enrera y en virtut de la qual fou condemnat á mort el guardia de Seguretat Eugeni del Hoyo pel delicte d'haver fet foc sobre la forsa pública, desde l'balcó de casa seva, durant els successos ocorreguts a Barcelona à darrers de Juliol, el dilluns se donà compliment al fallo.

El pres havia sigut conduït á Montjuich desde la presó vella del carrer d'Amalia el diumenge al mitjà dia. A primera hora de la tarda pujà al castell el Jutge instructor de la causa comandant d'infanteria senyor Mur pera llegir la sentència al reo, qui fou immediatament posat en capella, abont quedà acompañat del capellà de la fortalesa y 'ls germans de la Pau y Caritat.

L'endemà, dilluns, pochs minuts després de la vuit del matí, el reo sigui traslladat al fosso de Santa Amalia, custodiad pel piquet encarregat de la execució.

Format el quadro per las forses previament designadas y entre las quals hi figuraven bastants individuos del cos de Seguretat, el reo dirigi breus y sentidas paraules als que havian sigut sos companys y ás vuyt y quart quedava complerta la sentència. Els germans de la Congregació de la Sanch varen ferse càrrec del cadavre y cuidaren del enterro.

En el primer aniversari

RÁPIDAMENT, la figura d'en Salmerón ha pres el recul que 's fa necessari pera poder juzgar ab serenitat els homes públics. A l'any de la seva mort, podem parlarne ab aquella desinteressaà imparcialitat que solament s'asseoleix devegadas al cap de sigles. Y es que, en realitat, en Salmerón y tots els fets que feren agitar frenèticament las passions políticas entorn de la seva figura, durant els últims temps de la seva vida, son ja lluny de nosaltres en tanta manera, que no podem remoure en nostre cor furiosas tempestades d'amor ni d'odi.

Es una característica de la política catalana, aquest frenètic remolí que se l'importa vers ignots destins. Els homes y els fets hi passan ab una rapidesa fantasmagòrica. Una cosa veila d'un any, perteneix a definitivament ás las planas mortas de l'història y es objecte de serè jutici, després de tota passió subjectiva. Sembla com si 'l nostre poble, endormit durant sigles en un complet desinteressament de la cosa pública, tingüés febre de guanyar las jorunadas perdudes y emprenyés el desenrotllament dels fets polítics ab formidable impuls, fentlos empindre carrera desenfrenada. Així passa tot de rápidament, tant aviat cosa actual, com cayguda ja en preterit.

La Solidaritat ha seguit la mateixa sort de tot lo altre de la nostra política. No es hora avuy d'analizar las causes que han produït la seva rápida desaparició. Entre elles, la principal ha sigut indubtablement l'error cometés de volgut fer actuar la Solidaritat ab la rigidesa d'un partit polític, quan no 'n tenia ni l'organización ni l'homogeneïtat. Però, deixant de banda les causes que hagin fet fracassar el moviment, lo cert es que avuy la Solidaritat ha devingut una cosa pretérita. Me refereixo exclusivament, ja no caldrà dirlo, á la forma externa de la Solidaritat ó sigui al conglomerat de forces polítiques que foren base de la llur actuació, el sentiment solidari dels catalans, sentiment que fa convergir las nostres collectivas aspiracions vers un ideal més ó menos declaradament nacionalista. Perque aquest sentiment, una vegada desvetllat, una vegada eixit de las fonderias subconscients del poble, ja no es possible que may més desaparegui y donarà naixensa, més tart ó més d' hora, á novas formes de la Solidaritat, cada dia més perfectas, cada dia aplenant més nombre de forses catalanas, que la conjunció avuy virtualment desfeta, encara que no s' hagi produït en forma aparatoso la ruptura.

La persistència d'aquest sentiment, que era la socia viva de la Solidaritat y que jo crech indestruible, aygalirà la joya dels anticatalans de dintre y de fora de Catalunya, que s'alegran de la desbandada solidaria, si poguessin donar-se compte de la seva existència. Perque lo essencial de la Solidaritat queda en peu, avuy tant fort com el primer dia. Hi queda aquell sentiment, que tornarà á feros coincidir en una acció comú, sempre que las circumstancies interiors ó las agressions exteriors ho facin necessari. Hi queda l'ideal català, més ó menos determinat, més ó menos declaradament nacionalista. Y, aquest ideal català, á cada instant anirà fent més concret y més conscient, en las entranyas del nostre poble, malgrat la suicida acció de certa arbitristas de la política catalana, que tractan de substituirlo per altres ideals d'aventura, que sempre havien combatut, fins á l'instant en que 'ls ha semblat que podian apoyarshi, pera conquerir el govern de Catalunya, única finalitat de totas las llurs maniobras políticas.

Altrem, tornant á la figura d'en Salmerón, aquest tránsit de la Solidaritat á cosa històrica, l'ha collocada lluny de l'apassionada polémica actual, fent possible que podém juzgarla, ja avuy, ab serenitat perfecta. A mi en Salmerón se m' apareix, no d'ara tant sols, com un home de la seva rasa y preocupat exclusivament de la salvació de la seva rasa. May he cregut que vingués al moviment solidari per amor a Catalunya. Crech que, en el fons de la seva ànima castellana, persistiren sempre 'ls recels y las desconfiances que 'l moviment català va inspirar desde 'l primer dia. Y això probablement fou una de las raons que 'l inclinaren á ficarse en aquest moviment, á fí de poder influir-hi, decantantlo en sentit, no espanyolista, perquè no pedia pas fer-se l' ilusió de conseguir desnaturalizarlo, com altres avuy folament s'imaginan, però si en el sentit de convertir-lo en agent de la regeneració de las terras hispàniques.

Això títim fou la clau de l'evolució que féu en Salmerón, durant els últims anys de la seva vida, modificant radicalment la seva actitud envers Catalunya, evolució mal compresa per igual de molta gent nostra y de tots els nostres adversaris. Els primers l'atribuïfan á una mena de miracle operat per l'esperit català, que havia obert sotabdament els ulls d'en Salmerón á la fé en els nostres ideals, per obra de gracia. Els altres hi veyen no més una baixa traïció á la causa que 'l ex-president de la República havia defensat tota la vida. Uns y altres s'enganyaven. En Salmerón, solidari, continuava essent el mateix Salmerón que combatia en el Parlament y en el miting las aspiracions catalanistes, per antipatriòtiques. Però, en l' hora tràgica del desastre, quan semblava que s' hagués d' escriure definitivament el *finis Hispania*, en Salmerón pogué veure com aquí, a Catalunya, era á l'únich lloc hont quedava alguna cosa viva, hont hi havia una espurna d'esperança y de voluntat pera salvarse del nanfragi. Sínd que l' home, llavors, encara tenia fe en el ressorgiment espontani de la seva rasa y no féu cas de la nostra petita espurna.

Y vingué la constitució de l' Unió republicana, ab una apparent revifall de del republicanisme, á totas las terras de l'Estat espanyol; y en Salmerón cregué possible la vinguda de la somniada regeneració, per aquella banda, combatent el moviment nostre, com una perturbació antipatriòtica. Més l' Unió republicana fracassà, á conseqüència de l' irreparable aplannament de las altres terras hispàniques. Y, mentrestant, aquella petita espurna del nostre moviment havia devingut formidable foguera. Nosaltres eram l'única forsa positiva en l' artificial política espa-

nyola; l'única que tenia arrels en una massa d' opinió, viva y conscient, capassa de dur à terme una acció sostinguda. Y en Salmerón, que á tot arreu ahont girava 'ls ulls no veia sino indiferència y apatia de las masses populars, s'agafà al moviment de Catalunya, com única esperança de salvació, no perque s' hagués convertit á la fé dels nostres ideals, sino perque en la nostra fe, en el nostre entusiasme, li semblà véurehi l'únich revulsiu que podia desvetllar las dormidas energías de la seva rasa.

Serveixi l'exemple del gran castellà, pera eterna vergonya dels catalans que, à ultima hora, enmatllaven ideals forasters, oposats á las aspiracions del nostre poble, com si 'ls nostres propis ideals ja fos sin gaixat, com si ja no poguessin encendre en las nostres entranyas aquella fe, aquell entusiasme, que ha sigut fins ara la nostra forsa y será, mal que pesi als escéptichs y als arbitristas de la política catalana, lo que durá Catalunya á plenitud de grans.

J. Pous y PAGÉS

JOAN CABALLÉ Y GOYENECHE

Las declaracions del diputat per Gandesa

Ons equivocavam al suposar en el nostre últim número que las manifestacions fetes pel senyor Caballé y Goyeneche á un periodista de Madrid donaran molt qu' erahonar.

Durant la darrera setmana s'ha parlant casi tant d'aquestes declaracions com de la campanya de Mètlla. Y, com succeeix a totas las coses sotmeses al judici dels homes, mentrens els uns las aplauden, estimantlas absolutament justas y irrebatibles, no's contentan els altres ab menos que calificar d'apasionadas y altament inoportunes.

En consideració, donchs, al gran soroll que han mogut y á fí de que 'ls nostres lectors puguin, serena y tranquilament, jutjarlas ab perfecte coneixement del assumpcio, las reproduïm íntegras, sense treure'n ni afiguirri res y tal com han aparegut en algunes diaris de Catalunya, completantlas, pera la seva millor intel·ligència, ab la relació dels incidents —incidents, apressurem-nos dír-ho, merament telegràfics— á que posteriorment han donat lloch.

* *

Comensém l' història.

Demanda al diputat per Gandesa, qui, com avançem dit, se trobava á la cort, la seva opinió sobre 'ls actuals moments polítics, el senyor Caballé va don

Los representantes de la ciudad que es honra y gloria de la tierra catalana, no creo puedan hablar de aquellos lamentables y reprobables actos.

Hay otro hecho, también, que me produjo bastante estupor: que un Gobierno presidido por un hombre de la contextura moral del señor Maura permitiese la publicación de aquella famosa circular de la Cámara de Comercio de Almería.

Barcelona pasa por uno de los períodos más tristes de su historia.

Puede que á la larga, pasados unos años, comience á rehacerse; pero la espantosa depresión de su espíritu temo que persistirá algún tiempo.

En tales circunstancias no se debió permitir la circulación de aquel documento lanzado á los cuatro vientos por la Cámara de Almería, cuya primera consecuencia fué la devolución de gran número de giros puestos en circulación por los productores de Cataluña al vencimiento de sus facturas.

Del efecto que aqueestas declaraciones varen causar á Barcelona no hi ha que parlarne. Bona mostra n' es el següent telefona que inmediatament va ser enviat al seu autor:

Caballé, diputado.—Para saber á qué atenernos y proceder en consecuencia, necesitamos nos diga si son ciertas las inconcebibles declaraciones que le atribuye *La Vanguardia*.—Vallés, Maríal, Moles, Rodés, Llari, Corominas, Hurtado y Salvatella.

La resposta no's feu esperar gayre. El senyor Caballé, també per teléfono, contestà en els següents termes:

Vallés, diputado, Barcelona.—Contestando al telefonema que subscriben con usted Maríal, Moles, Rodés, Llari, Corominas, Hurtado y Salvatella, digo les que si las declaraciones de *La Vanguardia*, cuyo texto desconozco aún, son como las dice, asumo toda su responsabilidad. Claro que, ante cualquier concepto que pudiera molestar individualmente á la representación parlamentaria de Cataluña, mi lealtad me obliga á hacer todas las salvedades, declarando que, personalmente juzgados, no me refiero concretamente á ninguno de ellos; hablaba de la obra en conjunto, realizada colectivamente. De qué modo he extremado la deferencia á las personas de los compañeros, lo demuestran las omisiones expre-

samente hechas de actos que confirman las desorientaciones de la colectividad y que estimo de grave transcendencia para la vida de Cataluña. La menor duda sobre lo expuesto motivará la salida inmediata á Barcelona para ponerme á disposición de ustedes.

Y ahora, para terminar, una pequeña observación. Si el empleo de palabras gruesas y el uso de calificativos atrevidos es patrimonio también de los espíritus superiores y equilibrados, ¿qué quedará á los pequeños y humildes? Con gestos de airada soberbia y amenazas terroríficas, no creo que se convenza á las gentes que estén equivocadas. Por lo que á mí respecta, como no soy hombre de acción, quiero decir, como nada tengo de guapo y valiente, inclino la cabeza humildemente; pero sin dejar de proseguir mi camino, serena la conciencia con la verdad desposado.—Caballé.

Finalment y ja rebut á Barcelona l'anterior telefonema, el senyor Caballé n'envià un altre que, literalment copiat, deya així:

Vallés, diputado, Barcelona.—Confirmo mis telefonemas anteriores. Las declaraciones de *La Vanguardia*, que acabo de recibir, son auténticas. Sólo en un juicio emitido sobre los sucesos de Barcelona, observo la supresión de párrafos y la atenuación de conceptos, que atribuyo á la censura ó á error de transmisión telegráfica.—Caballé.

Y... punt, per ara.

Així està, al escriure aquestas ratllas de mera informació, l'assumpto de las declaraciones del diputat per Gandesa.

FRANCISCO DE P. ROQUÉ

Un'altra baixa en las filas republicanas.

Dimars va morir en aquesta ciutat don Francisco de P. Roqué, una de les més respectables y conegudes figures de la democracia barcelonina.

Llensat des de sa joventut á la política activa, ja l'any 1868 formà part de la memorable Junta Provisional que, presidida per don Tomás Fàbregas, va

constituirse en aquesta ciutat al estallar la Revolució de Setembre.

Després, y entre altres càrrecs de confiança que desempenyà dintre del partit, sigué diputat á Corts y diputat provincial, y actualment era regidor honorari del Ajuntament de Barcelona.

Descansí en pau el qui fou mirall de bons ciutadans y model d'honorades polítiques!

PER LA CULTURA DEL POBLE

AS més vigoroses intelectualitats de la joventut catalana, han començat una ferma campanya en favor de la cultura popular. Si volém una democracia conscient, sana y forta, hem d'ajudar tots als Marquina, Zulueta, Costa y demés que han

emprengut tan meritòria tasca.

En general som estremosos; no comprenem mes que dos menys d'educació: la clerical y l'anàrtica. L'espirit apocat que s'escarrifa dels radicalismes de l'escola racionalista, cap pel cantó de l'escola fanàticament catòlica; l'espirit fort que mira ab menyspreu l'ensenyansa religiosa, se decanta cap a les destructoras doctrinas d'una acracia fonamentada sobre odis. Las dos escoles pateixen del mateix mal: el sectorisme; cap de les dues pot fer lo que necessita la societat: homes lliures y conscientes.

Tenim el deber de reaccionar contra dues pressions que 'ns tenen avuy atubitis: contra la pressió de la dreta que sembla que hagi invadit nostres espirits d'afemellada cobardia, y contra una certa pressió de l'esquerra que 'ns fa callar convicções ben arrelades pel temor d'apareixer titllats de reaccionaris. Diguèm honradament la veritat sense temor de que pugui desagrader ni á dretas ni á esquerrans. Fem guerra á tots els sectorismes, á totes las intrasigències, á tots els odis, tan si portan el vel blanch d'una hipòcrita religió, com si duhen el mantell roig d'una falsa llibertat.

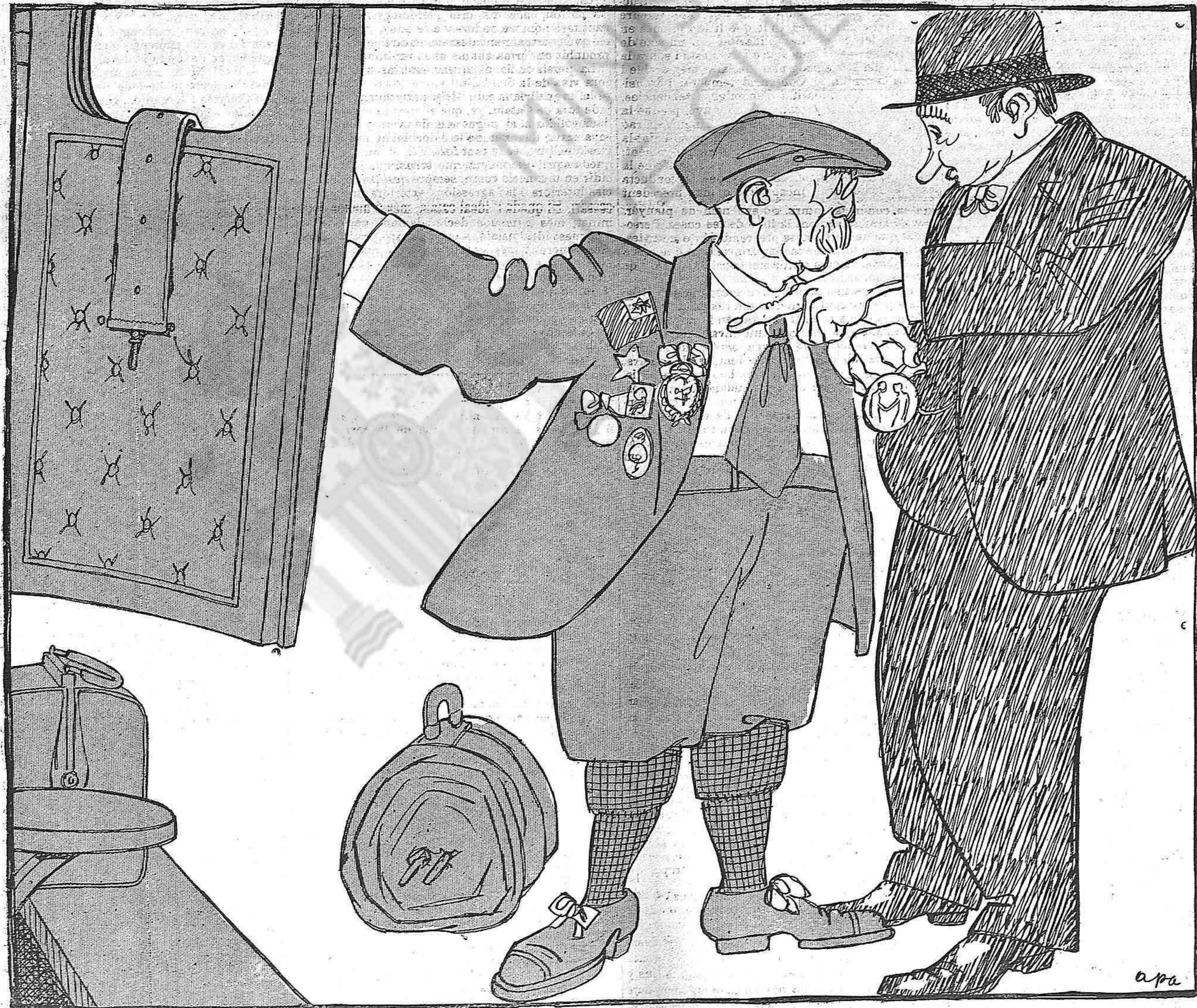
Totas las escoles fonamentadas sobre l'odi, donan forosament desastrosos resultats. Las que afirman que la propietat es un robo y las que asseguren que l'liberalisme es pecat; las que negan á la patria y las que voldrían que l'home no tingués altre patria espiritual que Roma; las que volen abolir la família y las que ensenyen com á un hermos exemple el sacrifici d'Abraham; las que negan tossudament l'existència de Déu y las que obligan á adorar baix una forma determinada; las que predican tota mena de violències y las que alaben Inquisicions y Creuadas; totes, en fi, las que tendeixen á fer dels alumnes homes sectaris, venjatius, intolerants y fanàtics, son igualment perniciosas, y d'elles hem d'apartar als nostres fills si volém que siguin bons ciutadans.

Hem d'ajudar, doncs, als Zulueta, Marquina, Costa y demés esperits generosos que treballan pera dotar á la democracia catalana d'unas escoles neutrals, lliures de tota mena de prejudicis, que sàpiguen donar una instrucció solidament científica, y una educació fortemet ciutadana. Aquesta tasca pot y deu ferse desde la premsa ab una sanitoa propaganda, desde 'ls municipis ab una feonda acció y desde 'l terreno particular ajudant fervorosaient totas las iniciatives que tendeixin á tan honorats propòsits.

Hem de fer ciutadans que sàpiguen estimar; que treballin per la felicitat dels sers ab quins estan intimament lligats; que laborin per l'engrandiment de la ciutat abont viuhèn, atiats per un fondo sentiment de civilitat; que sàpiguen sentir á Catalunya, la seva patria y honorar á Espanya, la seva nació y estimar á la Humanitat, la seva essència; que vulguin la vida pera víuera en profit de tots sense envejas malsanas ni ambicions innobles; que siguin justos y bons; que vulguin convencer ab l'exemple y la paraula y no obligar ab l'amenaça y el càstich; ni revolucionaris en nom de la llibertat, ni guerrejadors en nom de Déu, Patria y Rey, ni inquisidores en nom de la fe, ni fuselladors en nom de l'ordre, enèrgichs contra el mal, indulgents ab l'error, més propensos á olvidar que á castigar, més dispostos al perdó que á la venjança.

Redressemnos els que estimen á la democracia

Llautó de Llumanera

—¡No s' hi entussiasmi gayre ab això de las medallas, eh?...

—¿Per qué m' ho diu?

—Perque... miri, una de la Solidaritat que jo 'n tinch, cóm se 'm va tornant...

traballém ab fe y constància per la cultura popular; ha passat sobre la nostra obra una furiosa tempesta que ha esborrat una bona part de la nostra tasca. Després de la invasió del sectorisme roig la furiosa empeta del sectorisme blanch. Per damunt de tots dos sectorismes tornarà á redressar-se victoriosa l'obra del sentit comú, de la rahó serena, de la sana tolerància, y tornaré á empedre vigorosament el camí de la educació del nostre poble per medi d'una ensenyansa sense dogmatismes, odis ni prejdicis.

JEPH DE JESUPUS

La justicia de la Historia

Así coincidint ab el primer aniversari de la mort del gran Salmerón y reunits en un tomet titulat *En Catalunya*, ha donat á llum el conegut escriptor Claudio Frollo una sèrie d'interessants treballs, alguns ja coneguts, altres inèdits, referents tots ells á la nostra terra estimada y als diversos problemes que actualment la preocupa-

De las planas d'aquest llibre, en el qual hi ha no poch que meditar y quins conceptes, donada la filiación del seu autor, no poden ser gens sospitosos á cap home d'idees progressivas, n'arrenquem els següents párrafos, al tanta elevació de criteris escrits com bellament oportuns.

Se refereixen, com veurà el lector, al històric moment en que l'inolvidable don Nicolau Salmerón, aquell gegant en qui fou tan gran el cor com la intel·ligència, fins avui per cap més igualada, s'offerí noblement á tots els catalans com á advocat de les seves aspiracions y ferm sostenidor de la seva bandera.

Y diuhen així:

«Salmerón, con todo lo austero y gloriós de su vida, nunca cumplió un hecho tan alto como el que significa dejar á un lado á sus ignorantes y abúlicos republicanos para presidir la Solidaridad. Fué aquí donde fincò su mayor gloria y fué aquí donde recibió las mayores censuras. Tiempo atrás, Castellar, viendo la inutilidad de los republicanos y de sus programas, que ya no eran programas, que ya eran letra muerta, porque carecían de contenido, mandó sus huestes á la monarquia, con lo que esas huestes, que eran inútiles de una manera, vinieron á ser inútiles de otra.

«Salmerón hizo algo más grande, que fué disponerse á recoger sin nombre de partido, sólo con el nombre y el fin de prosperidad, progrés y salvación de España, todas las fuerzas que pudieran servir para la obra. Las censuras que recibió partían de haber dejado en mitad del arroyo el viejo sentido polític, para inspirarle en el nuevo sentido social de todos los pueblos cultos. En Inglaterra, en Alemania, en Francia, en Bélgica, se pelea mucho ahora por la cuestión de la forma de Gobierno? Se pelea por las reformas económicas y sociales, y son innumerables las reformas en ese sentido. Hace falta el desdichado atraso, la triste incultura y hasta el ruïn fanatismo de los que menos creen ser fanáticos de un país como España, para que toda la aspiración nacional estribe en decidir si la musical oficial ha de ser una Marcha real ó un himno de Riego.

«Salmerón y los catalanes, con muchos años de adelanto sobre el resto de España, comprendieron esto y formaron la Solidaridad, que no quería decir, como dijeron muchos, conglomerado absurdo de ideales antagònics, sino conjunció de gente sana que guardaba á tiraba arcaicos principios, para fundirse en una religión conforme á las necesidades de los tiempos.»

«Será aquest el judici que la Historia fará de la gloriosa obra intentada pel qui fou nostre quefe, mentor y guia?

Nosaltres així ho esperém.

Consols llunyans

NOTAS DE L' EXTRANGER

 OSALTES no podém llegir sense enig la premsa espanyola dels días presents. Els temes d'actualitat periodística y la manera com els d'aquí son tractats, ens causan una nerviositat inevitable...

Ja que aprop nostre la tristesa aleixa, alsaréns els ulls y cercaréns un consol en las terras llunyanas, en las quals l'ànima nostra hi troba una patria espiritual.

Arreconém la nostra petita premsa, oblidém els seus temes d'actualitat, y fullejém aquests periódics extrangers que m'he fet anar á comprar ara mateix...

El doctor Cook... El comandant Peary... El Pol nort...

Els relats de las expedicions dels dos exploradors àrtichs omplen las planas d'aquesta premsa europea. El pùblic s'interessa enormement per la qüestió de si din veritat Peary ó si Cook menteix. El New-York Times de Nova York, el Times de Londres y Le Matin de París, publican en edicions especials el relat del comandant Peary, trasmés per aquest des de l'estació de telegrafía sense fils de Battle-Harbour en un telegrama de prop de 20,000 paraulas.

El doctor Cook y'l comandant Peary tornan del Pol, després de destruir el misteri d'aquellas regions glassadas. Per la causa de la ciència y del saber humà, aquests homes y'sus acompañants han exposat la vida y han desafiat la mort. Son hé-

roes, son veritables héroes, son héroes de debò. Las dates de la seva arribada al Pol, mereixen, al més rahó que altres, una columna Vendôme hon quedin gloriósament inscritas.

Els homes de l'aire triomfan per tot. L'home ha trobat alas, que no son pas de cera, com las d'Icar. Wilbur Wright á Berlin, el coronel Cody á Londres, Sommer á Jarville, Blériot, Rouger y altres á Brescia, Paulhan á Tournai, tots volan magnificament. El dirigible alemany Zeppelin y'l francés Republique viatjan per les vies aèrees. L'imperi de l'home s'extén pels ayres.

Els aviadors... Heusquí uns altres héroes. Un d'ells, Léfeuvre, ha perdut la vida maniobrant en el seu aparell. Davant del seu cadavre nosaltres ens descubrim, respectuosos.

Per haver faltat á la llei, un prelat francés, l'arquebisbe d'Auch, fou portat, com un ciutadà qualsevol, als tribunals de justícia. Fou condemnat á 500 frances de multa, que 'l referit arquebisbe, monsenyor Ricard, se negà á satisfier.

També com á un ciutadà qualsevolga, els agents del fisc embargaren els mobles de l'arquebisbe y ls posaren en venda en pública subasta. Quan se reunió d'aquesta manera l'import de la multa, la venda dels mobles se sospengué.

A Paris, estaven en vaga, feya temps, els obrers del ram de construcció. Mercés á l'honrada actitud del govern de M. Briand, el litigi entre obrers y patrons fou confiat á un arbitratge. Els àrbitres han donat la rahó, tota la rahó, als obrers. La victòria d'aquests ha estat completa.

A França s'ha pensat en concedir als sindicats obrers el dret de propietat colectiva.

Això donarà al modern sindicalisme un ampla camp de fructífera activitat.

No, no! Tregueume d'aquí 'ls diaris espanyols. Sobretot aquests que 'ls titulan republicans...

FULMEN

ONVOCATS pel senyor Vallés y Ribot, el dimars varen reunir-se alguns diputats y senadors republicans solidaris, al objecte de cambiar impressions sobre l'actual situació política.

Qué va dirse en aquesta reunio? Ho ignorém en absolut. Sols hem pogut averiguar que un dels acorts presos, millor dit, l'únich acort, va ser tornaré á reunir avans de l'obertura de las Corts. Y com que, á pesar de las fetxas que 's remenan, sembla que d'això n'hi ha per difas, creym que, sense pecar d'irreverents, la reunio del dimars pot ser calificada de 'una reunio més.'

Per cert que á n'ella va assistirhi també el senyor Caballé y Goyeneche, autor d'aquellas declaracions que tanta efervescència han mogut y que 'l lector veurà fidelment reproduïdes en aquest número.

No se'n va parlar en la junta d'aquelles declaracions?

Encare que, en veritat, las actuals circumstancies no son gayre aproposit per enrañar llargament, com qu'entre poch y massa hi ha un terme mitjà, se 'ns figura que l'obstinat mutisme en que 's diputats republicans avuy se tancan, produueix en l'opinió un efecte... un efecte que no podem precisar.

Ella, més que ningú, han de tenir empeny en esbrinar quin es.

El colera, que, com no ignoram nosaltres lectors, ya apareixen senmanas enrera á Holanda, ha arribat ja a Bèlgica, es dir, s'ha acostat una mica cap ensa.

Pernéitme que dongui un crit:

—Sanitat jaiental...

—Alerta estál...

No tot, en la campanya del Riff, han de ser episodis bèlics y relacions dramàtiques.

També de tant en tant surgeix una nota alegra y pintoresca que amenisa el quadro y dona al esperit un moment de descans apacible.

Un correspolson, que no es altre que don Francisco Peris Mencheta, explica d'ell mateix la següent 'pacifica acció', entaulada en la Vall de Talfraut, ahont va anar ab la columna Larrea:

Se había dispuesto almorzar paella, y me ofrecí como ranchero de la plana mayor. Se compraron unos pollos á dos pesetas por cabeza y dos docenas de huevos, á peseta cada uno, y comencé mi tarea, auxiliado por los asistentes del coronel y del comandante.

Eran las diez, y á las once teníamos que almorzar, para proseguir la operación en cuanto los caballos bebiésem en un pozo inmediato y las tropas tomasen su rancho de marcha.

Yo no sé hacer milagros; el arroz comenzó á servirse á la hora marcada, y no porque yo lo condimentara, sino porque lo proclamaron los comensales, estaba superior, no se podía pedir mayor acierto...

Molt bé, don Quico!... D'això se'n diu estar á l'altura de las circumstancies y servir lo mateix para un barrido, que para un fregado... que para una paella.

Un altre retall de la mateixa tela, que per casuilitat té també relació ab el trempat director de *El Noticiero*.

Ara 'l qui parla no es ell; es en Ruiz Albéniz, un altre correspolson que també va á tot arreu y no està un moment quiet en lloc.

L'home se'n va un dia al Muluya ab la columna expedicionaria y al ser á la vora del famós riu que separa el camp subjecte á la influència espanyola del que, desde ja fa algun temps, dominan els francesos, sent la necessitat de banyarse, y...

«Y quien más, quien menos —diu— se sumerge en las ondas del Muluya, y quien más, quien menos, lava su ya porquisima ropa. Mencheta, senador del Reino, con sus sesenta y cinco anys y su representació, està en el centro del río lavándose uns pañuelos y la camisa.

Y cuando eso hace Mencheta, ¡qué no harán los demás!

Ara no diguin que aquests correspolsons no meixen ingressar en l'Acadèmia Espanyola...

—Per qué han d'ingressarhi?

—Perque, com els senyors académics y á pesar de no ser el Riff terra per això massa aproposit, també limpian, fijan y dan esplendor.

A Sevilla s'ha celebrat una missa en desagravio dels successos de Barcelona y per demanar el triomf d'Espanya al Marroc.

Y ara que vagin diuent *rumbosos* als andalusos!

D'això se'n diu aprofitar el temps y estalviar la cera.

Nota negra.

Ha mort á Arden (Estats Units), Mr. Harriman, rey del ferrocarrils.

En l'acte de l'enterrament, els seus sibidits, sí-quin els carrils dels quals era soberà, á una senya convinguda van parar per deu minuts la seva marxa en senyal d'associació al dol. Un dol curt, com el de tants nebots y gendres, y no precisament dels Estats Units.

Mes lo maravellós del cas es el procediment. Perque, á seguirlo, si el mort fos el rey del petroli, es és lògic que apaguassin els llums; si 'del carbó' que apaguassin els focs; si 'de l'electricitat' que tanquessin l'energia... si 'dels remeys' que deixin de curar 'ls malats...

Si això succeix, que la terra, amorosa, aculli als dímits!

El bisbe de Vich, doctor Torres y Bages, ha publicat una llarga pastoral que, impossibilitats de comentarla degudament —y á fé que s'hi deu prestar —no 'ns hem pres la molestia de llegirla. No hem fet més que passarhi els ulls per sobre y á l'etar hem topat, de bonas á primeras, ab una parrafada que comensa:

—Dins del ventre de Rebeca lluyavan los dos besos...

Froul! No hem volgut seguir avant y hem fet desaparéixer de casa aquell document episcopal. No fos que 'l trobés la canalla!

Dimoni, dimoni!, serà veritat que governas el món, que fins els bisbes posan *sicalipsis* á les seves pastorals?

Tira, peixet!

Diuhen de Berlín que 'l fill petit del rey de Grecia tracta de casarse ab la filla del milionari yanqui Mr. Dressel, la qual aportaria al matrimoni més de 100,000,000 de dollars.

Si 'l fill petit del rey de Grecia té aquestes pretensions, ¿quinas serán las del gran?... Per no fer un mal paper, al menos hauríen d'ésser las de casarse ab el propi Mr. Dressel!

EL PLET DEL POL

Mentre aquí 'ns dediquem á fer pichs al mapa d'Africa, y á França beuen xampany y á Italia cantan romansas, allá als països del Nort, rodejats per la gent sabia y per vint correspolsons que no 'ns cansan d'enviar *partes*, vermella y fora de sí en Cook y en Peary's barallan.

—Jo —diums el valent doctor, cridant y ab un bras en l'aire— soch el primer que ha posat el peu al Pol Nort. Cert que ara no duch ab mí els documents ni 'l tres de neu confitada que vareig portar d'allí, pero 'la meva paraula no basta' per darne fè?

—No, senyor —li respondé l'altre.— Aquestes coses del Pol es necessari palparlas.

Dir 'jo ara 'n vinch', ho pot fer qualsevol tipus de barra.

—Bé... Donchs, j'com ho probeu vos que hi heu estat?

—Cóm... Ben claras duch tas notas que allí he pres.

—Veyeu... Grau vuitanta quatre.

—Veyeu... Grau vuitanta cinch.

—Veyeu... Grau...

—Aixó no basta;

no 'n faig cap cas jo dels graus, mentres no son graus ab paga.

Hi ha que probarho més bé.

—Aquí teniu aquest mapa.

—No serveix.

—Y aquest dibuix.

—Tampoch.

—Y aqueixa pelada que 'm vareig fè al mateix Pol...

—Mestre, sou un papanatas.

—Y vos un gran trapasser.

—Nansen de pèga...

—Xerryre!

—El Pol es meu!

—Meu...

—Meu...


—Agafeulo!

—A n'ell, gendarmes!...

Aixís està la qüestió y aixís anirà allargantse si no 's fa immediatament lo que 'l bon sentit reclama.

Fóra paperots escrits

Cridant el mal temps

—¡Quina manera de ploure, noys!... Aquest any sí, que serà any de bolets!...

La campanya del Riff

Día 7 de setembre

La columna del general Aguilera segueix avançant en la direcció de Zeluán, talant camps, cremant cases y destruïent aduars. Els moros no fan gaire resistència, demanant perdó.

La sumisió de tribus al coronel Larrea fa donar per pacificada la regió propera à Cap d' Ayqua y al Muluya.

Segueix el tiroteig al Penyó y à Alhucemas.

Sembla que la harca augmenta.

Se comença à posar en peu de guerra à Espanya una nova divisió, manada pel general Ampudia.

Día 8 de setembre

Al campament de Sidi-Musa es ferit un sargent. Diverses cabilas se someten al general Aguilera y al coronel Larrea.

En els entornos de El Arba hi ha una escaramussa, en la que 'ls canons Schneider entraren en joch. Las llanxes de Mar Xica canonejan als moros. Els moros pertanyen à la cábila de Mazuza, que s' havia mantingut neutral.

Marina imposa condicions de sumisió als moros de Lehedara.

S' instala en lo que era escola pública de Melilla un aparell per aplicar els Raigs X als ferits.

A Penyó de la Gomera continua un fort tiroteig.

Día 9 de setembre

La columna del general Aguilera surt de Muley Ali Xerif, dirigintse à castigar als moros que s' uniren à l' harca el dia 31 d' Agost y atacaren el campament espanyol de El Arba.

Sense grosses dificultats arriba la columna à Cheranit, abont els notables sacrificiar caps de bestiar, fent protestes d' amistat y acceptant les condicions de sumisió.

El coronel Larrea torna del Cap d' Ayqua, donant per realisada la pacificació de la comarca de Quebdana.

Fa una gran ventada. No podentse coure ranxo, els soldats dels campaments menjan fiambre.

El vapor *Rabat* surt de Melilla cap à Valencia amb 125 ferits y malalts.

Al campament de El-Hach es ferit un soldat.

Van embarcantse cap à Melilla les tropas de la divisió Sotomayor.

Día 10 de setembre

El general Aguilera exigeix à un caid moro que li faciliti ordi. El caid diu que no'n té. Es fusellat. Segueix avansantse, cremantse aduars y imponent multas, mentres els moros sacrifician caps de bestiar.

De la Restinga son portats à Melilla 50 malalts y 4 ferits.

En la posició de El Hach hi ha dos ferits.

Día 11 de setembre

S' entregan als capitans de la divisió Orozco els plans de les inmediacions, en els quals se senyala el camí de Zeluán.

La columna Aguilera arriba al soco El Ferni.

Día 12 de setembre

A Melilla se tributa una entusiasta rebuda à la columna Larrea.

El convoy à les posicions avançades es molt hostil. Resultan un mort y tres ó quatre ferits dels espanyols.

Es arrasada la casa del caid Butecol de Lehedara. Se diu que han sortit cap à Fez dos rifeus per demanar à Muley-Hafid que ajudi à la harca.

Día 13 de setembre

La columna Aguilera segueix avansant cap à Zeluán. Per ara no hi ha destorbs.

Se reparteixen à les tropas 10,000 salakoff dels enviats per Alfons XIII.

El general Marina, durant aquests dies, va y ve entre la Restinga y El Arba.

A la nit anterior se vegeren grans fogueras al Gurugú.

Regna una furiosa ventada.

Va seguir el tiroteig à Alhucemas y el Penyó.

Día 14 de setembre

El general Marina envia'l següent telegrama oficial, forst interessant:

«Ayer se presentó al general Aguilera una comisión de moros principales, que fueron à confirmar el acto de sumisión à Espanya degollando vacas y entregando las cien reses de multa.

Componían la comisión tres de Lehedara, uno de Iberkenen y tres de Zecanin, todos de categoría de kaid ó de cherif.

Varios de éstos vendrán hoy à esta plaza, donde he llegado ayer, para pedirme cartas à fin de leer-

les á las kabilas citadas, para dar mayor publicidad al acto.

Entre los comisionados fué un hijo de Buz Fiat, manifestando que representantes de las kabilas de Ulad-Cherif y Ulad-Bezair acordaron pedirme perdón y paz; otras kabilas más al Oeste é inmediatas à Zeluán esperan el resultado de las otras para seguir igual conducta, y los de Behi-Tutzen, de la orilla izquierda del Muluya, también quieren someterse à Espanya, como los de la orilla derecha lo están à Francia.

La harca, quebrantada à consecuencia de la acción librada en Lehedara el dia 6, se halla concentrada detrás de Zeluán, y han intentado someterse algunas de las kabilas que la componen.

En dicho dia murieron cinco jefes de la harca, desertando sus contingentes, que marcharon à sus respectivas kabilas.

Confirmo à V. E. la sumisión à Espanya de la región de Quebdana y parte de la de Ulad-Setut, hasta las inmediaciones de Zeluán.»

Las demés noves del teatre de la guerra no contenen res d' interessant.

Se creu que aviat hi haurán operacions decisives.

EL BON MOT

Diu que's va à fundà una lliga titulada *Del bon mot* per lograr que ningú diga cap renech de cap de brot com 'jo 't f...!»

Encare qu' algú s' en riga —puig hi ha gent que's riu de tot— jo m' adhereixo à la Lliga, à la *Lliga del bon mot*; ibah, jo 't f...!

Francament, causa fatiga sentir tothora y per tot renegar, siga qui siga; jove ó vell, oncle ó nebrot. Jo 't ref..!

Y, per més que res m' hi obliga, desd' are'm planto d'un bot à ferme increure à la Lliga, à la *Lliga del bon mot*... Jo 't ref.. y 't contraf..!

PICAPOLL

Som en plena Quaresma.
Un senyor molt catòlic, dirigintse à la seva muler qu' es un cap de trons:
—Noya,... pensa que s' acosta la Setmana Santa...
T' has d' ocupar en pensaments ben enlayrats...
—Pensaménts enlayrats?... Està bé; pensaré en aquell sombreiro de moda que m' vas prometre.

Escena interior.
—¿Qué es un angel?—pregunta en Carlets à la seva mamá.

—Una nena ab alas—li respón aquesta.
—Donchs, la nostra criada deu tenir alas, perque'l papá, sempre que l' abrassa, li diu: Angel meu.
La mamá, ab la mosca al cap del nas:
—Donchs, si té alas, ja veurás com volarà demá mateix.

Un pagés passava en una barca à un missionista y à un tocino.
Al ser al mitj del riu, la barca 's tombá y l' pagés va cuydarse de salvar al tocino.
—Per Deu!—cridí'l missionista.—Socors! Deixa estar al porch y salveume á mí.
El pagés, tranquilament:
—Vosté ray, que sab que té un' altra vida que l' espera. El tocino, pobret, que no més ne té unal...

NCARE 'ns queixarém del servei de correus d' Espanya!

A França, à un carter rural d'un departament del Nort, li ha sigut trobat à casa un feix immens de cartas que l' home s' havia olvidat de reparar y algunas de les quals estaven en poder seu i feya més de deu anys!
—Per què no les heu entregades als seus destinataris?—li han preguntat,

Y l' pobre carter, ab molta ingenuitat, ha respondit:
—Viuen tan lluny alguns d' ells!... La rahó no pot ser més poderosa i veritat?

Lo curiós ara seria examinar escrupulosament totes aquestes cartas antigas—el carter, naturalment, las conservava sense obrir—y veure quants n' hi ha que realment valguessin la pena de ser entregades.

Qui sab si ab elles quedaría confirmada la filosofia màxima de l' Eusebio Blasco, que deya que

La mitad de las cartas que se pierden, se deben de perder...

D' un cartell penjat à la porta d' un cinematògrafo:
«A la major brevedat: GEAN CHOQUE DE TRENES.» Ja ho sab, donchs, la benemerita Creu Roja. No podrà pas dir que no se l' avisa ab temps.

—Però i tan mateix s' obriran el dia 4 aquestes portas?

—No se sab; pero, de totes maneras, això sempre entreté al públic y serveix per amenizar las columnas dels diaris.

En boca tancada...

—Està vist, no hi ha manera de ferlos enrahonar...

Un altre anunci.

Aquèst es d'un colegi y apareix en la primera plana d'un diari.

» Pensionistas, medio pensionistas, recomendados y externos.

» Continúan habiertas las classes de primera enseñanza.

Perque aquest reclam fos ben visible no hi falta més que una cosa:

Encendre l'H que, no sabém perquè, s'ha colat al davant de abiertas.

Llegim, sorpresos, á *La Vanguardia*:

«Por orden gubernativa serán desterrados en breve de esta capital trece individuos á los cuales conducirán á Serriena y otros sitios distantes de Barcelona, más de 245 kilómetros.»

Ens sembla que l'senyor Gobernador s'ha equicocat al donar aquesta ordre. Perque quina necessitat hi ha de que aquests tretze individuos siguin conductidos per tanta cents kilómetros, si ab uns quants civils n'hi deuria haver prou?

Sembla que sigui una condició precisa pera esser bisbe el no esser literat.

En *Ricardo*, bisbe d'Eudoxia, que va anar d'un ay que no l'fessin bisbe de Barcelona, ha publicat una circular demandant diners pera refer lo desfet la senmanya, vulgarment dita la *semana sangrienta*.Parlant de Deu, diu en *Ricardo*:

«... es Dios, que generoso en extremo, no contento con suplicar aquello mismo que puede exigir como dueño, ann ofrece dar el ciento por uno al que le devuelve una pequeña parte de lo que de El ha recibido.»

Si Nostre Senyor fos com ens el pinta l'Vicari capítular, faria un salt al llegir això y diria al sant que tingués més á la vora:

—¿Qué s'ha pensat aquest xicot? ¿Que's creu que l's que tenim esperit mercantil y coneixem perfectament la vida del negoci podém fer aquesta oferta del cent per hu... ¡Jesús, Jesús!... Quin representant tenim á la terra!... Ja podeu telefonar desseguida que no accepto aquesta operació!

Durant el passat Agost, el Tresor ha recançat cinch milions menos que l's altres anys.

Això es resultat de la quinta que no admetia redencions.

Pero, ja s'escabalará l'Tresor de tot lo perdut, dintre de pochs mesos.

Alashoras traurá una quinta que valdrá tant com una primera.

Torna á parlarse insistentment de la fundació de un periódich d'esquerda que ha de venir á unificar els elements republicans de tots els matissos.

Els que això afirman, asseguran, ademés, que son ja molts els artistas y escriptors que han ofert la seva colaboració.

Ah, vaja...

Sent així, no l's faltardán traballs!...

Fins ara ha estat, actuant ab èxit, en el Teatre d'Olot, la companyia catalana que dirigeix el veterano Goula.

Anunciada per diumenge passat la despedida, ab L' *Aranya* de n'Guimerá, v'et'aquí que l'dissapte's presenta una comissió de senyoretas missanyeres, acompañadas de quatre sagristans, exigint del director que retirés la susdita obra per inmoral, y amenassantlo ab que, de no ferho, l'endemà no tindrian públich.Naturalment, l'Empresa no va ferne cas, y el final va ser que á pesar del *boycot* dels carcas y ab tot y ploure á bota y á barrals, el teatro s'va omplir y l'obra del mestre fou ovacionada.Ja van tenir rahó las hipócritas senyoretas, (que no han resultat d'Olot, sino de la colonia estiuhenca), al dir que L' *Aranya* no era un drama per ellas... «L' Aranya... no s'ha fet pera las moscas mortas.

Será l' Azorín, el petit filosop?

Un diputat maurista diu que apostó doble contra senzill que avans del 15 d' Octubre s'obrirán les Corts.

Quins amichs més rancis gasta, don Antón!

Mirin que anaré á jugar un doble contra un xop! Nosaltres li acceptem la aposta, pero res de dobles, ni xops, ni canets...

El qui guanyi, un *Síral*, que refresca y purga á la vegada.

A Vitoria, uns promesos van tenir l' humorada de morir plegats á la vía del tren, en el moment de passar l' exprés.

Aquí sí que l'jutje hi degué tenir poca feyna.

—Ab l' exprés? —devia pensar ell.—Aixó vol dir que s'han matat expressament.

En Moret, al arribar á Madrid, ha sigut assediat á preguntas per tota mena de reporters periodístichs. Pero, inútilment. Aquests s'han vist obligats á telegrafiar á provincies:

«Moret reservado.»

Pobre senyor, á las sevas vellesas,... ja es anar á menos...

Reservado para periodistas!

Sempre se'n saben de novas.

Als Estats Units s'ha intentat, ab gran èxit, la construcció de cases de cotó, un cotó especialment traballat que pera la edificació resisteix com la pedra.

Vet'aquí un luxo que aquí no 'ns el podríam donar.

Perque l'cotó fluix que sobra de las fàbricas de teixits el necessitén indispensablemente per dugas coses:

Per curarnos las feridas y taparnos las orellas.

El diputat Zulueta va calificar de críus las declaracions de n' Caballé.

Conformes... Críus las volém.

Més val críus del tot, que no que l's hi falti un bull.

A l' hora de cantar las veritats, es lo que més bé s' hi escua.

De cosas mitj-cuytas y mitj-críus ja 'n comensa á estar cuyt tothom.

«Romeo es á la presó...»

«Donchs, qué fá la *Julietta*?»

«Ahont és tanta estimació?»

«El Gobern té intenció d' auxiliar ab diners alguns pobles del Nort, víctimes de las darreras inundacions y desprendiments de terra.»

Ja veurán com, al últim, resultarán més y de més importància las inundacions que l's desprendiments.

D' ensa de tot alló de n' Caballé, els nostres diputats deixan els vics del rressop, y el doble y l' eau glaceée... (Per xò ara 's diu que la «Maison Dorée» li vol demanar danys y perjudicis.)

A LO INSERTAT EN EL NUMERO ANTERIOR

1.º XARADA I.—*A-na-gra-ma.*2.º ID. II.—*Te-o-fil.*3.º ID. III.—*Pa-ra-u-la.*4.º ANAGRAMA.—*Braser—Rebrds.*5.º INTRINGULIS.—*Milans.*6.º QUADRAT.—*S A N S**A D E U**N E V A**S U A R*7.º LOGOGRIFO NUMÉRIC.—*Sampedor.*8.º CONVERSA.—*Mirall.*9.º TEES DE SÍLABAS.—*A GUS TI**GUS TA FO**TI VO LI*10.º TARJETA.—*Los Granujas,*11.º GEROGLIFICH.—*Deu més un, onze.*

Han endevinat totas ó part de laa solucions, insertades en el número anterior, els caballers: Joan Antich Puqui, Francisco Vilanova Macau, Salvador Portabella, Dos germans de can Juher de Santa Eugenia (Girona), Ramón Valls, M. P. Cap de Pardal, Maco, Joan Ribot, de Mataró, Ricardo Laffite, Garrellet Petit y Pere Cortacans.

ENDEVINALLAS.

XARADAS

I

Es musical la primera,

signe aritmètic segona,

un animal la tercera
y article la quarta dona.
Rumiant ja xich com cal
trobarás en poca estona
que 't donaré mon total
una vila de Girona.

II

El blat té primera,
negació es segona,
un poble tercera
y ciutat tot dona.

MIQUEL BOCA

III

Ahí'm deys un *hu-dos-tres*,
qu'ell no dos-cinch cinch la gent,
perque ja té per entés
que 'l que fa això no ho entén.
Diu que ab la seva total,
hu-dos-cinch ferhi fortuna,
puig tothom hi va ab el ral
y la ganancia es segura.

MACO

IV

Negació la primera,
la segona animal,
musical la tercera
y nom d' home 'l total.

PERE CORTACANS (Llegidor de LA CAMPANA)

MUDANSA

En Total, qu' es un bon tot
y molt amich del traball,
afanyantse tot el dia
no guanya més que vuyt rals.

PERE CASABLANCAS SAGRERA

ANAGRAMA

Un mariner l' altre dia
al aná á tirar el total
al mar, se li clavé á tot
y va ferse molt de mal.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

ROMBO

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

Els embaixadors moros continúan á Madrit, negociant

—¡Aláh, Aláh, tú que tot ho pots, fés que aquestas negociacions durin pels sigles dels sigles!...

INTRÍNGULIS

. a . a . . a . a . a

Aegir á aquestes cinc vocals, tantas consonants com punts s' indica y combinarlas de modo que donquin el títol d' un aplaudit drama castellà.

PEP SERRADELL

CONVERSA

—Ahónt vas tan depressa, Rafel?
—A dinar á casa l'meu oncle, que s' ha casat la seva filla.

—Quina; la Pepa de ton oncle Joan?
—No, home, no; la que tú has anomenat, del oncle que entre tú y jo acabém de dir.

JAUME MARCÉ

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7	9	2	3	8	7	5	2	—
9	2	4	8	6	9	—	—	—
7	9	6	9	2	8	—	—	—
9	4	2	8	9	—	—	—	—
1	9	2	5	—	—	—	—	—
1	9	3	—	—	—	—	—	—
1	8	—	—	—	—	—	—	—
—	—	Vocal.	—	—	—	—	—	—

MIQUEL ROCA

TARJETA

A PELA GRA

S' ESQUILA

Formar el nom d' una sarsuela catalana.

S. ODREC

GEROGLÍFICH

X X

LI

O

TI

TRES CALANDRIS DE MASNOU

Caballers: Joseph Testagorda (a) Ciclista, Tame y Cónamu, Payáous Caixa etc., Garsa y Companyia, Joan Vilanova Macau, José Martorell de Badalona, Armand, Lluís Juher, Jaume Marcé, Miguel Garriga y Casamitjana, Noy de Pallejà, A. Pit, Giupsiull, y Mech: Encare son verdes!

Dresseras... de Gracia

—Enredantvos per carreróns, es clar, que us havíau de perdre... No ha-guessiu deixat aquest camí, qu' es ben ample y ben dret...

Caballers: Joan Antich Puquí, A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona, Pakat-Illa V., Jaume Jubany Bonet, J. J. Arenyench, Pep Sistellé, Ramón Valls, Macó, S. Odrec, Ricardo Laffite, Dolors, Garrellet Petit, Daniel Mayor (Cherta), y R. A. (a) Pau de las Calsas Curtas: Ja maduraran!

Caballers: Joseph Monclús, Dolors Mont, Ll. Barceló y Bou, R. H. M., J. Moret de Gracia, Francisco Rodríguez, A. C. y T. P. M. y M., Manel Noél, C. M. y J., M. T. y R., P. C. y F., Aguilera, Noy de la Sort, P. Ll. y E., Ll. P. V., J. P. y D. y Pera Cortacans: Havem rebut els originals qu' enviau ab destí als Almanachs. Agrahím l' atenció.—A. Constantí M.: No es segur, que s' publicui; depen de varis rahons. Ab tot, si hi vé, procurarem complaure'l.—Jaume Marcé: Els logo-grifos han de venir accompagnats de totes las solucions parcials. També pr' ferim els punts marcats quan se tracta de rombos, quadros, cadenes de punts, cadenes perpetuas, etc...—Pep Sistellé: Aquest final no te preu:

Donchs jo tinch la convicció
que tu 'm salvards, aimada.
si 'm vens á da una mirada
y 'm receptas á la cara un petó.

Lo que pot la ingenuitat! De segur que si li digués un altre, això de ferse donar una mirada, s' enfadaria.—Ramón Valls: Pregó al senyor Pep Sistellé de més amunt que s' fixi en aquests versos de 'n Ramón Valls:

Si tu fossis el roser
y jo fos la papellona
sobre el dia passaria
sobre de les teves rosas.

Veu?... Això esté ben medit, es fàcil y natural. Llástima que les estrofas que segueixen no estiguin á l' altural...—Enrich de Vol: Amich meu, això y res en tot una mateixa cosa.—Lo gran sabi (a) Lo Gegant Goliat: Goliat, el seu acudit té tan poca consistència, que crech, ab tota conciencia, qu' es un gegant molt petit.—Joseph Biedomini: Està molt bé de forma. Llástima que no's dediqui al gènero amorós, que vosté 'l tratarà molt bé. Ironías á part, es molt possible, quasi segur que s' publicarà al Almanach.—Pere Martí y Malapla: Dels dos sonets, potser se'n aprofiti un, però arreglat.—Pisistrato: Anirà al Almanach... si á darrera hora no cambié de pensament.—A. Pit: Bueno...—Domingo Vinyas: Una mica arreglat, potser sí.—E. Vilaret: El sonet, á part d' algunes accentuacions pesadas, tot ell vé una mica arrosegat. E, aquesta es la nostra opinió.—Un esquerrà del Port de la Selva: No es convenient estiragassar aquests assumptos, que al últim no tenen trascendència.—Andrew Grau: Es defectuosa. Y no 'm fassí senyalar els defectes, perque n' hi hauría per llarga estona y la sopa se 'm refreda.—F. Rodríguez: El dibuix no denota ni picardia, ni trassa. Joseph C. Sadurní: Hi manca originalitat. Això s' ha dit molts vegades des de l' any 1714 ensé. Noy de la Rossa: No 'm ha convenut.—Isidre Carreras: Seríà massa bondat; no pot ser. Un que li agrada las flors: També m' agradan á mi; més que 'ls rombos per ben fets que siguin, com aquest qu' envia y que s' publicarà.—Un lector: ¿Tornémhí á repetir?... Tornémhí: Els logo-grifos han d' enviarse ab totes las solucions parcials: Y si no m' entenen així, els ho diré en anglès.

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUILLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.